

Udby Times

UDBY TIMES

APRIL 2019

Naboer hjælper hinanden med oprydning efter stormen

Et eksempel på det gode naboskab. Det skal vi værne om i landsbyen!

Dramatiske stormskader i Udby

Heldigvis kom ingen til skade - hverken indenfor eller udenfor huset i Udbyvej 27. Kun husets skorsten og bagside af taget var beskadigede.

Udbyvej 33 mistede en stor del af deres hegn.

Foredrag den 6. maj i Udby. Se mere på bagsiden!

Formål

Formålet med **Udby Times** er først og fremmest at skabe en positiv dialog, udvikling og oplysning mellem os beboere i Udby.

Vi er ikke så mange husstande i Udby, men hver husstand har sin egen historie, viden og ressourcer, som mange kan drage nytte og glæde af ved at dele med hinanden til fælles fordel.

Udby Times forsøger at give indbyggerne viden om historien som i tidernes morgen har udformet Udby samt kendskab til nye ideer, dvs. nyt og gammelt i positiv forening.

Avisen omhandler også den smukke natur Udby er omgivet af, blandt andet årstidernes skiften og fortællinger, om de små pudsheder naturen byder på.

Udby Times er en avis til glæde for det fælles landsbyliv. Avisen kan læses elektronisk og i farver på

www.udbytimes.dk

Du kan tilmelde dig et elektronisk nyhedsbrev på hjemmesiden.

Redaktionsgruppen:

Susanne Rosenild og Chris Poole, Udbyvej 11

Helle Hemmingsen, Kirkemosevej 22

Pia Ølholm, Udbyvej 3

Lizzie Holm, Udbygade 13

*Flemming Schmidt, Udbyvej 12
(korrekturlæsning)*

Avisomdelere, Flemming Schmidt og Johnny Hansen

Kontakt redaktionen på email:

udbytimesinfo@gmail.com

Fra redaktionsgruppen

Det gode og trygge landsbyfællesskab

Røde Kors har været forbi landsbyens hjertestarter der hænger på Wedeles Hus, Udbygade 4. Der skal nye batterier i ca. hvert 5. år og det er tid til udskiftning om et par måneder. Batterierne koster ca. 3000 kr. Udby Times opfordrer derfor alle i landsbyen til at **give et bidrag** så regningen kan betales. Indbetal dit bidrag på Møns Bank

konto nr. 61401022126 og skriv hjertestarter. Vi holder øje med indbetalingerne og vil meddele på www.udbytimes.dk når beløbet er nået.

Hjertestarterkassen behøver et lille **skyggende halvtag** sat på Wedeles hus, så at den ikke bliver så varm af sommerens sol. Hvis du vil lave et sådant så kontakt Henrik på 5096 9844 og snak om det.

Ligesom vi i fællesskab kan sørge for vores hjertestarter, kan vi alle også bidrage til godt naboskab. Resten af året vil Udby Times bringe historier fra jer om det gode naboskab. Alle positive historier er velkommen, gerne med billeder.

Send din historie til udbytimesinfo@gmail.com

Udby Times ønsker alle en god påske.

Mona Nielsen, Udbyvej 18 er ny suppleant i vandværks bestyrelsen.

Udby Times har spurgt Mona om, hvorfor hun har sagt ja til opfordringen om at stille op til Udby og Omegns Vandværks bestyrelse. Hun havde flere begrundelser. De tre vigtigste for hende er, at hun gerne vil være med til at tage hånd om landsbyen, og være med til at sikre rent drikkevand. Desuden synes hun at der også skal være kvinder i bestyrelsen.

**BORG
REKLAME**

REKLAME | DESIGN | TRYK

**STOREGADE 46 | 4780 STEGE | TLF. 5581 1999
WWW.BORGREKLAME.DK**

Ingen forandringer i kommunal plan for spildevand i Udby

For nogle år siden påbegyndte nogle borgere i Udby et forberedende arbejde om muligheden for at etablere et fælles pileanlæg for landsbyen som et alternativ til en kommunal spildevandskloakering.

Den nuværende situation er nemlig at stort set *alle* husstande i Udby udleder deres spildevand til en trekammer-tank (trixtank) på egen grund. I tanken opsamles/omsættes det faste stof, og derefter ledes det ofte næringsrige spildevand videre ud i naturen, hvor det belaster kvaliteten af vores vandløb, søer og kystvande.

Udby Times har for nyligt besøgt kommunens spildevandsafdeling for at undersøge om der er sket forandringer i kommu-

nens plan for spildevandskloakering af Udby.

Der er ikke sket forandringer. Den nuværende spildevandsplan for Vordingborg Kommune gælder i perioden 2013-2024.

Planen findes på kommunens hjemmeside:

<https://vordingborg.dk/borger/bolig-og-byggeri/bolig/spildevand-og-regnvand/spildevandsplan>

I sammendrag af spildevandsplanen s.1-2 kan der bl.a. læses:

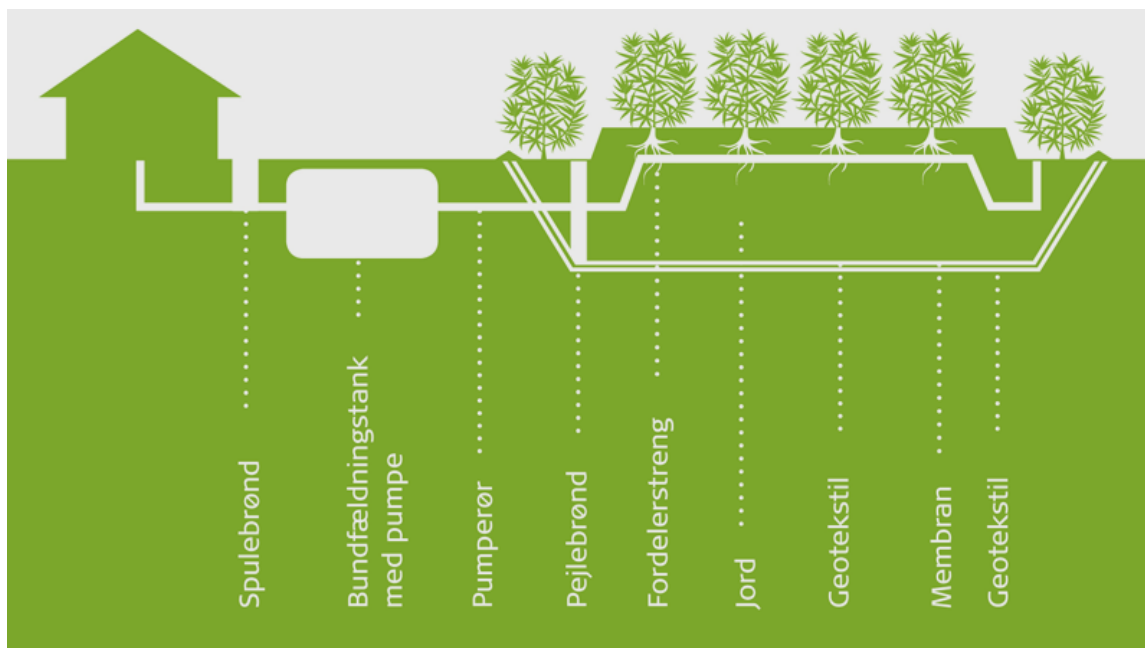
”En forbedring af kvaliteten af vores vandløb, søer og kystvande (recipienter) er en nødvendig og kræves fra centralt hold, båd-

de fra staten og fra EU.

En af måderne er, at forbedre rensningen af det spildevand, der løber til disse recipienter, primært vandløb og søer. Dette kan gøres ved, enten at forbedre rensningen inde på folks ejendomme eller ved at kloakere ejendommen og føre spildevandet til et centralt renseanlæg.”

Ifølge skemaet s. 2 indgår nykloakering af Udby(Møn) i perspektivperioden efter 2024. Det giver os god tid til i fællesskab at undersøge alternative spildevandsløsninger for Udby som fx et fælles pilerensningsanlæg som i Røddinge.

Af Susanne Rosenild

kilde www.pileanlaeg.dk

Kødlaug i Udbyskoven

I forbindelse med vores kontakt med Naturstyrelsen omkring sommergræsning af vores får, har Naturstyrelsen luftet tanken om, at ville indhegne lysninger i Udbyskoven, og dermed skabe mulighed for at sætte kvæg ud som kan afgræsse de åbne arealer. Vi forhørte os om det mon var en mulighed, at vi borgere i Udby kunne have noget kvæg på arealerne. Det vil betyde, at vi kunne starte et kødlaug op, hvor man i fælleskab passede et antal kalve(5st) og dermed kunne få kød til eget forbrug. Vi er i dialog med Naturstyrelsen om denne mulighed kunne blive aktuel, og vi vil derfor gerne lufte tanken for jer beboere i Udby. Alt er i sin spæde start, men vi venter spændt på tilbagemelding! Vi tænker, at interesserede kan kontakte Jonas, så får I besked, så snart vi ved no-

get mere. Mange steder i landet har man sådan nogle kødlaug, hvor folk passer kalvene og når slagtetiden kommer, får man den del man har betalt for. Den fælles Investering er køb af kalve (der er mange muligheder for gode racer) og lidt tid hvor man tilser dyrene, og sørger for vand til dem – eventuelt dyrlæge ved sygdom. Hvis I er interesseret i denne mulighed for at deltage i et kødlaug, kan I skrive eller ringe til mig, så vil I blive kontaktet når Naturstyrelsen melder tilbage, og vi kan tage næste skridt og mødes for yderligere planlægning. Jeg tænker at vi bl.a. skal besøge kødlauget på Nyord, for at bedre forstå modellen med at have et kødlaug samt at få et bedre indblik i det økonomiske aspekt. Videre er tanken at de 5 kalve, som vi starter ud med, vil blive sendt til

slagt ved Stensved Slagtehus. Dette sker når kalvene har en levealder på 8-10 måneder. Da går du som ejer af enten en 1/8, 1/4, 1/2 eller 1/1 kalv og bestiller den udskæring man ønsker på Stensved Slagtehus' hjemmeside. Dette afregnes også af den enkelte. Forhåbentlig kan denne ide blive til virkelighed!

Venlig hilsen
Jonas Palm, Udbyvej 33
24843819

Kan jeg høre noget?

Udby Times redaktion har modtaget følgende kommentar til det gode naboskab, som vi bringer med håbet om mere tolerance og åbenhed naboerne imellem.

Udby burde have alle forudsætninger for at være en hyggelig landsby at bo i. Vi bor klos op ad skoven, tæt på stranden.

Vi har forhåbentlig alle sammen "nogle" gode naboer, vi kan lide at være sammen med.

I Udby er der mange lyde både dag og nat. Bønderne der kører på marker og veje, med deres store maskiner dag og nat. Jægerne der plaffer løs med deres geværer i skoven. Højt råbende børn der leger på legepladsen og i deres haver. Gæs der skræpper løs, mens de flyver hen over hovederne på os. De få bier og insekter der er tilbage, summer os om ørene. Uglen der tuder om natten, frøer der kvækker i gadekæret, fugle der

pipper, får og lam der bræger. Katte miaver og hunde gør, køer muher, duer der kurrer osv osv..

Alt sammen hyggelige lyde, der er en del af at bo i en landsby.

MEN, når hanen galer, så er den gal!

Johnny, Udbygade 13

Kartoffel-banden

Når disse tre kører ud er det forår.

Henrik, Johnny og Børge slider hvert år hårdt for at vi kan få ny-opgravede, lokalt dyrkede kartofler på middagsbordet. Kartoffel lægge-maskinen er 50 år gammel og fuldt funktionsdygtig. Børge styrer i langsomt tempo – Henrik og Jonny putter kartofler i tragtene. Maskinen laver 2 riller ad gangen og dækker derefter jord på. De

to kartoffellæggere kunne dog ønske sig et ryglæn!

Det er hårdt arbejde, så der køres i etaper à 2 timer. Derefter er der franske vafler, øl og so-

davand til alle

mand. Det er vigtigt at fordele arbejdet over en periode, så vi længst muligt kan få nye kartofler. Når kartoflerne er kommet op må Henrik hyppede dem med en speciel plov. Han har dyrket kartofler i 15 år og sælger dem alle i sin butik.

Der skal lægges kartofler på 1 tdl. og dertil går mere end 200 kg kartofler. Henrik dyrker sorterne Solist og Ditta. En lille del bliver dækket med plastik for tidligere høst. De første blev lagt allerede 20. februar og er nu kommet op. Henrik håber at de er klar til salg først i maj, selvfølgelig afhængigt af vejret.

Af Helle Hemmingsen

Kortlægning af grundvandet foregår fra luften

Den 11. og 12. december 2018 kunne man se denne helikopter over Udby og omegn. Under helikopteren hænger en finurlig tingest.

Forklaringen er at Miljøstyrelsen i disse år, med hjælp fra Geus, arbejder på at kortlægge Danmarks grundvandressource.

Kortlægningen sker med en helikopter der bærer på en stor elektrisk magnet. Magneten er 15 meter lang, vejer over 400kg og hænger under helikopteren

ca. 30 meter over terræn. Den udsender et signal der bevæger sig 200 m ned i jorden, inden det vender tilbage til helikopteren. Det fungerer som en slags scanner, der tegner et præcist billede af vandet i undergrunden.

Viden om og beskyttelse af den danske grundvandressource er meget vigtig for at sikre vor fremtidige drikkevandsforsyning. Du kan læse mere på www.geus.dk og www.mst.dk

Fra Birte Toft Jensen

Fra Birte Toft, Udbygade 32 har vi modtaget denne fortælling om livet i Udby for mange år siden. Tusind tak for det. Tænk at vores lille by har rummet så meget aktivitet.

Erindringer om Udby.

Som én af de ældste (hvis ikke?) i vores landsby, vil jeg delagtiggøre yngre beboere i mine erindringer, startende i 1940'erne.

Jeg blev født på Rødled Mejeri - den senere såkaldte "Papirfabrik" - beliggende på Ullemarkevej nr. 12.

Dengang var det en driftig landsby med masser af erhverv, liv og aktiviteter:

3 smede, en på Udbyvej nr. 35, Bent Christiansen og før ham hans far - en på Udbygade nr. 39 (der hvor der i dag er - garage) Jens Smed og derefter hans søn Herman Petersen. Jens kørte lillebil aften og nat, Herman var musiker og kørelærer. Til sidst en på Udbygade nr. 56, Knud Borck og tidligere hans far. Desuden en cyklesmed i nr. 37, Christoffer-Sen.

1 murermester - Julius Boesen på Kirkemosevej nr. 14. Langt senere Poul Arnly, Udbygade 59 og Johansen på Udbyvej 19, hvor han byggede et Hus.

Entreprenør Edvin Carlsson boede - Udbygade 23.

3 tømrermestre. 1 på Udbyvej nr. 48 Erik Mortensen, 1 på nr. 58, Uffe Nielsen - før ham Larsen (som døde meget ung) og derefter Ravnsted Larsen. På Udbygade nr 6 - Karl Iversen og senere sønnen Kurt.

På Udbyvej nr. 48 var der tidligere en skræddermester. Petersen.

Do 37 en malermester - Poul Lindsten.

Derudover var der 2 vognmænd på Udbygade nr. 3 - Ernst Petersen Og i nr. 65 - Rasmussen.

Et gartneri og en frugtplantage manglede heller ikke. Udbyvej nr. 44 og 27 - Mary Petersen. Senere sønnen Aksel "Gartner". På Kirkemosevej 26. Boede frugtavlser Carsten Petersen.

På Udbyvej var der også 2 skomagere i nr. 62 (senere en damefrisør) og i Nr. 25.

Desuden var der 1 købmand på Ullemarkevej nr 10 - Knud Hulsbæk og Før ham hans far - i hvis tid børn fik et kræmmerhus bolcher, når de Handlede på en lørdag. Brugsforeningen havde til huse på Udbyvej 66. Af uddelere husker jeg Leopold Turck, Knud Brunse og Ove Egelund. Endelig Rødled Mejeri (tidl.omtalt) og Rødled Bageri, som lå Udbyvej 39 og var berømt for sit gode rugbrød, der blev distribueret på hele Møn og Sydsjælland.

Udby Skole havde til huse: Udbygade 69. I min barndom var der en noget speciel lærer (Thingus), som ved siden af havde et lille landbrug. Midt på formiddagen når mælkekusken var kørt forbi, blev en af drengene sendt ned at fodre grise. Han dyrkede også kartofler, som alle de store drenge tog op i skoletiden. *(Fortsætter.....)*

Fortsættelse fra forrige side...

Forsamlingshuset der lå i forbindelse med Brugsen, blev flittigt benyttet. Der var gymnastik, danseskole, badminton og juletræsfest hvor hvert barn fik en godtepose. Det blev også udlejet til møder og private fester.

En gang midt i 50'ne blev der etableret en sportsplads med en fodbold- og en håndboldbane. Det var på Udbyvej 9-11, der hvor der nu er juletræer på en del af arealet. Det var strengt at dyrke sport dengang. Tænk blot at cykle til Magleby eller Fanefjord for derefter at spille kamp.

På Udbygade nr. 10 og nr. 32 var der kolonihaver, som var meget eftertragtede.

Til fastelavn var der ringridning med wiren spændt ud mellem Brugs og Bager. Efter ringridningen var der "træk hovedet af hanen". Det sidste foregik ved at smøre halsen på en død hane ind i brun sæbe og hænge den i stedet for ringen. Rytterne skulle så - én efter én komme ridende og prøve at trække hovedet af "kræet".

Af nyere aktiviteter skal nævnes byfesterne, som er en slags fælles skovtur, der holdes i et til lejligheden opstillet telt på vandværksgrunden. Oprindeligt startede det først i 70'erne på noget mark ved Udbyvej 34 og noget af gartnerjorden. Så holdt man en pause nogle år, men har nu genoptaget den hyggelige tradition.

Det var i al hast hvad der faldt mig ind ved at tænke på Udby før i tiden. Med venlig hilsen - Birte Toft Jensen - Udbygade 32.

Udbygade 39

Udbygade 32-34

Lav din egen urtesalt

Lige nu kommer brændenælden myldrende op

Bliv kun glad, det er en vigtig vitaminbombe, især nældens topskud, sprængfyldt med mineraler og sporstoffer som fremmer optagelsen af mineralerne, kalium som er med til rensning af affaldsstoffer i nyrerne.

Nælden er et godt middel mod gigtsmerter, den har også et højt indehold af jern og C-vitaminer, er blodfortyndende så et rigtigt skattekammer, har vi lige uden for vores dør.

Du kan plukke topskuddene skylle dem, komme kogende vand, og citronsaft over og drikke det.

Du kan bruge det i salater, eller til en the.

Jeg har lavet urtesalt:

En håndfuld topskud, skyl dem, og læg dem derefter til tørre.

Derefter, blandes de med 150 gr. God salt, og blendes.

Så har du et godt urtesalt.

Lizzie Holm

WEDELES HUS

Udbygade 4

Sommer blomster

Krydderurter

Brugskunst

Filtsko

Åben alle dage 11-17

Endnu en ny familie i Udby

Nyindrettet sansesti i haven ved ny beboer

Morten foran den hjemmelavede legeplads. Morten og Maria flyttede i sommeren 2018 til Udby med deres børn. De er i fuld gang med at indrette haven i huset på hjørnet af Udbyvej og Kirkemosevej.

Super Brugsen

LENDEMARK

SUNDHEDSCENTER MØN

REAL

Skal boligen sælges?

RealMæglerne Ryberg & Thorsbro ApS

Storegade 23 / 4780 Stege / Tlf. 7217 0772 / realmaeglerne.dk/stege

Reportage fra vandværksgeneralforsamling 23. marts 2019

Der mødte ca. 25 mennesker op til vandværkets generalforsamling lørdag den 23. marts. Dirigenten var som sidste år Ulvshale vandværks formand, Bjarne Groth.

Vandværkets formand, Anders Toft aflagde beretning for 2018. Han fortalte om at bestyrelsen forsøger at finde årsagen til de for høje kimtal i vandet på værket og at de håber og regner med at problemet snart er løst. Bestyrelsen har undersøgt mulighed for at købe vandboringen på Kirkemosevej for at have en ekstra boring, hvis de to nuværende borer bliver ramt af pesticider.

Formanden fortalte også at, vandværket nu har en hjemmeside, hvor forbrugerne fremover kan holde sig ajour med vandværkets drift. Derfor bliver der ikke sendt flere nyhedsbreve fra bestyrelsen.

Bestyrelsen blev rost for at informationsniveauet til forbrugerne er blevet bedre og for deres arbejde med at få løst vandkvalitets problemet.

Formanden understregede flere gange på generalforsamlingen at man skal kontakte bestyrelsen eller vandværkspasser, Jørgen G. Pedersen, hvis man oplever problemer med levering af drikkevand.

Pga en opfordring på sidste generalforsamlingen har bestyrelsen undersøgt mange mulige kalk-fjernelses løsninger. Men de er alle dyre og ikke drifts sikre nok på nuværende tidspunkt. Hver forbruger kan evt.

montere sit eget system.

Der blev fra forbrugerne udtrykt et ønske om, at bestyrelsen fremlægger en langsigtet plan for hvad vi gør, hvis der ikke findes årsag til kimtal. Og hvad vi kan gøre på lang sigt for at sikre godt drikkevand til en fornuftig pris til alle forbrugere.

Bestyrelsen vil i det kommende år opstille nogle modeller for forskellige løsninger, fx sammenlægning, nye borer og andre fremtidige løsninger, således vi forbrugere får muligheden for at vælge en løsning, der sikrer god kvalitet drikkevand i fremtiden.

Økonomi

Fremlagt. Kommentarer fra salen om årsagen til forhøjet vandanalyse udgift i 2019. Dette er grundet fremtidige krav om flere prøver og fordi det nuværende arbejde på vandkvaliteten kræver flere prøver.

Kommentar fra salen: Likviditet er gået ned fra ca. 1.million til 800.000 kr. på to år. Vi skal tænke på at vi skal have råd til en evt. sammenlægning så at vi ikke bruger alt for meget på reparation af et gammelt værk og nye borer og ringforbindelse til et vandværk Hjertebjerg som ikke har så god vandkvalitet. De måtte lukke en boring sidste år grundet pesticid forurening.

Valg

Bestyrelse: Jørgen Gustav Pedersen og Kim Rasmussen blev genvalgt. Suppleanter: Ole Hansen opstiller ikke igen. Mona

Nielsen fra Udby blev valgt som ny suppleant og Glenn Gr. Hansen genvalgt. Revisor: Stig Carlsson genvalgt og Charlotte Rasmussen blev genvalgt som revisorsuppleant.

Da deadline for indkommende forslag til generalforsamlingen iflg. vedtægterne allerede er i januar, vil bestyrelsen fremover, gøre opmærksom på det på vandværkets hjemmeside i december.

Bestyrelsens referat og andre dokumenter fra generalforsamlingen vil snart blive lagt på www.udbysvand.dk.

Danske Vandværker har en meget spændende facebookside med film og nyttige oplysninger, bl.a om hvorfor og hvordan man holder en sprøjtefri have.
<https://www.facebook.com/danskevandvaerker/>

KRIBLE KRABLE FOREDRAG af naturhistoriker Kristian Graubæk

Sæt x i din kalender
mandag d. 6 maj kl. 19.00

**Sted: Udbygade 13
Lizzie Holm, mobil
22347076.**

UDBY TIMES

Kom og bliv klogere på hvordan du kan hjælpe vilde bier og andre krible krabledyr i din have, med levesteder og forskellighed af blomster.

Bier har svære levevilkår i dag,

i vores velfriserede haver, uden ukrudt, kvas og rod i hjørnerne. Det ser sort ud, hvis vi mennesker ikke hjælper bierne og andre insekter, med at give dem mulighed for levesteder og føde.

Kaffe og hjemmebag kan købes & udsøgte blomsterfrø fra middelalderhaven.

Lizzie Holm

Bunkerne

Når det bliver forår kribler det i haveejernes fingre for at komme ud og rydde op og ”holde orden”. Særlig emsige folk ser sig sågar sure på naboens bunker – sikke dog en uorden. Men det er en rigtig dårlig ide sådan at forstyrre bunkerens beboere. En ris-kompostbunke myldrer af liv. Pindsvin, snoge, snegle, salamandre, humlebier, biller samt et utal af insektlarver har overvintret her og kommer frem i det tidlige forår.

Så i stedet for pertentlig orden og utidig indblanding kan man jo vælge at lade bunkerne ligge og glæde sig over dette mylder af liv.

*Snoge i vores ris-bunke
Helle Hemmingsen*

Få en bank
der kender dig

► Stærk på relationer - værd at anbefale

Overvejer du at skifte bank?

Møns Bank er en aktiv lokalbank, som klarer alle dine bankforretninger lokalt med specialister, rådgivere og en administration, som du kender - og som kender dig. Vi er der altid, når du har brug for os!

Få en bank der kender dig - kontakt Møns Bank allerede i dag på telefon 55 86 15 00.

MønsBank
www.moensbank.dk

Banken med stærke relationer - værd at anbefale